

๑๔

พ ร ะ ป ัญ ญา บ ริ สุ ท ธิ์

การที่พระตถาคตได้บรรลุพระปรมาภิสมโพธิญาณ อันสามารถทำลายถ้อยคำที่คนอื่นกล่าวให้ร้ายได้แนะนำชนทั้งหลายมีกษัตริย์ เป็นต้นได้ ไม่น่าอัศจรรย์ เพราะว่าพระตถาคตแม้เมื่อกำลังแสวงหาพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณในกาลก่อนก็เป็นผู้มีปัญญามาก สามารถแนะนำชนผู้รู้ทั้งหลายได้

พระปัญญาบริสุทธี

๓๐๒

ปัจจุบันนี้ ทุกชีวิตต้องประสบกับปัญหารอบด้าน ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาครอบครัว ที่ทำงาน หรือเพื่อนร่วมงาน ปัญหา เรื่องค่าครองชีพที่ถีบตัวสูงขึ้น เรื่องมลภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ที่นับวันปัญหาต่างๆ จะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เหล่านี้ล้วนเป็น ปัญหาใหญ่ที่หลีกเลี่ยงได้ยาก หากใครไม่รู้จักรักษาใจ ปล่อยให้ไปกลัดกลุ้มอยู่กับปัญหาเหล่านี้ ก็จะทำให้สูญเสียคุณภาพของ ชีวิตไป เมื่อชีวิตขาดสมดุล การดำเนินชีวิตก็มีอุปสรรคมาก ยากที่จะพบกับความสุขและความสำเร็จ สมดุลของชีวิตจะกลับ คืนมา ต่อเมื่อนำใจกลับมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ณ ที่ตรงนี้ กาย วาจา ใจ จะถูกปรับปรุง ให้สะอาดบริสุทธิ์ และเข้าสู่สภาวะสมดุลได้อย่างสมบูรณ์อีกครั้ง

มีพระพุทธทวณะใน วิสุทธิชาดก ว่า

“การที่พระตถาคตได้บรรลุพระปรมาภิសัมโพธิญาณ อันสามารถทำลายถ้อยคำที่คนอื่นกล่าวให้ร้ายได้ แนะนำชนทั้งหลาย มีกษัตริย์ เป็นต้นได้ ไม่น่าอัศจรรย์ เพราะว่าพระ- ตถาคต แม้เมื่อกำลังแสวงหาพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ในกาลก่อน ก็เป็นผู้มีปัญญามาก สามารถแนะนำชนผู้รู้ทั้งหลายได้”

พระปัญญาบริสุทธิ์

๓๐๓

พระลัสมาลัมพุทเธเจ้าของเรา ทรงมีประวัติศาสตร์การสร้างบารมีที่ยาวนานนับภพนับชาติไม่ถ้วน พระพุทธรองค์เคยผ่านประสบการณ์ชีวิตมาทุกระดับชั้น ทรงรู้แจ้งโลกสาม ทั้งกามภพ รูปภพและอรุภพ เพราะทรงเคยผ่านชีวิตในภพทั้งสามมาหมดแล้ว ทรงรู้ดีว่าเป็นอย่างไร การที่พระพุทธรองค์จะทรงนำเรื่องในอดีตมาตรัสเล่า ให้พระสาวกและพุทธบริษัททั้งหลายได้รับฟังในแต่ละครั้งนั้น ต้องปรารภเหตุก่อน จากนั้นจึงตัดตอนมาเล่าเฉพาะในเรื่องที่เห็นว่าเกิดประโยชน์ใหญ่แก่หมู่สงฆ์และพุทธบริษัททั้งหลาย ในการที่จะใช้เป็นคติสอนใจ และเป็นหลักในการดำเนินชีวิตต่อไป

การที่พระองค์จะเล่าเรื่องทั้งหมดทุกๆ ภพชาติให้ฟัง ต้องใช้เวลายาวนานมาก เพียงเรื่องในอดีตชาติ ที่พระองค์ได้ตรัสเล่าให้ฟังเป็นชาตานั้น มีจำนวนมากมายแล้ว ทว่าเรื่องที่ยังไม่ได้นำมาเล่านั้นก็กลับมีมากกว่า

แม้ธรรมะที่พระพุทธรองค์ตรัสรู้ ก็มีมากมายไม่ซ้ำกัน อุปมาเหมือนใบไม้ในป่าใหญ่ แต่ที่ทรงนำมาตรัสสอนพุทธบริษัทนั้น เสมือนเฉพาะใบไม้ในกำมือเท่านั้น แค่ว่าพอที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุดรรมของพระสาวก ที่เมื่อนำไปประพฤติปฏิบัติตามแล้ว สามารถหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ เอาตัวรอดในสังสารวัฏนี้ได้ ส่วนความรู้อันบริสุทธิ์ที่อยู่นอกเหนือใบไม้ในกำมือ

พระปัญญาบาริสุทธิ์

๓๐๔

นอกเหนือจากพระธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นร์ มีมากกว่า และลึกซึ้งยิ่งกว่า เป็นความรู้ที่จะไปขจัดต้นเหตุของกิเลส-อาสวะของพญามาร พระปัญญาของพระพุทธองค์ลึกซึ้ง ละเอียดกว้างไกลไม่มีประมาณ วันนี้ก็เช่นกันเราจะได้มาศึกษาพระปัญญาของพระพุทธองค์ ครั้งที่ยังเป็นพระบรมโพธิสัตว์กันต่อ

วันหนึ่ง พระภิกษุสนทนากันในโรงธรรมสภาว่า “โอ อัศจรรย์จริงหนอ พระบรมศาสดาทรงมีพระปัญญามาก มีพระปัญญากว้างขวาง มีพระปัญญาว่องไว มีพระปัญญาแจ่มใส มีพระปัญญาร่าเริง มีพระปัญญาเฉียบแหลม มีพระปัญญาปรีโปร่ง ทรงไขปัญหาอันละเอียดลึกซึ้ง ด้วยพระปัญญานับบริสุทธิ์ ทรงสั่งสอนกษัตริย์ และบัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลายได้ ทรงทรมานผู้ทะนงตนว่าเป็นผู้รู้ให้หมดพยศ แล้วให้ตั้งอยู่ในสภาวะ สมาทาน วิชาศีล ประพฤติธรรม ทรงให้สรรพสัตว์ดำเนินไปตามทางของพระนิพพาน”

เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จมาถึง ได้ตรัสถามเรื่องราวที่พระภิกษุสนทนากัน เมื่อทรงทราบแล้ว จึงตรัสว่า “เรื่องที่เรานี้ ตถาคตสามารถแนะนำกษัตริย์ทั้งหลายได้ ไม่น่าอัศจรรย์ แม้ในอดีตเมื่อครั้งเป็นพระบรมโพธิสัตว์เราก็สามารถแนะนำพระอินทร์ พญานาค และพญาครุฑได้” จากนั้นทรงตรัสเล่าให้ฟังว่า

พระบัญชาปริสุทธ์

๓๐๕

*ในอดีตกาล ณ กรุงกาลจัมปากะ มีสหาย ๔ คน มีความเลื่อมใสในพระดาบส ได้อารณานามินต์พระดาบส ๔ ตน ให้ไปฉันภัตตาหารที่บ้าน หลังจากฉันแล้ว ดาบสท่านหนึ่งได้กล่าวอนุโมทนา และพรรณนาถึงสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ที่ตนมักจะไปพักกลางวัน อีกท่านหนึ่ง พรรณนาถึงสมบัติในนาคพิภพ ส่วนอีกท่านหนึ่งพรรณนาถึงสมบัติของพญาครุฑ และอีกท่านหนึ่งพรรณนาถึงสิริราชสมบัติของพระราชา

ในสหายทั้งสี่ แต่ละคนได้ทำบุญ และตั้งความปรารถนาตามที่ดาบสแต่ละตนพรรณนาไว้ ต่างชอบใจในสมบัติที่ตนได้ฟัง ครั้นละโลกไป คนหนึ่งไปบังเกิดเป็นท้าวสักกเทวราช คนหนึ่งไปเกิดเป็นพญานาคในนาคพิภพ คนหนึ่งไปเกิดเป็นพญาครุฑในฉิมพลีรุกขพิมาน คนหนึ่งไปเกิดเป็นพระราชา ส่วนดาบสทั้งสี่ ทำกาละแล้ว ไปบังเกิดในพรหมโลก

ในวันอุโบสถ พระราชาทรงสมათานอุโบสถ และเจริญธรรมอยู่ในพระราชอุทยาน ในเวลาเดียวกัน พระอินทร์ก็ทรงสมათานอุโบสถ และละเบญจกามคุณในเทวโลก มาเจริญธรรมในราชอุทยานของพระราชา พญาวรुณนาคราช ก็สมათานอุโบสถแล้วละความโกรธ มาเจริญธรรมอยู่ในราชอุทยานเช่นกัน และ

พระปัญญาบริสุทธิ์

๓๐๖

พญาครุฑ เมื่อสมათานอุโบสถแล้วก็ละการทำบาปทั้งปวงมา
เจริญธรรมเช่นกัน

ในเวลาเย็น ทั้งสี่ท่านได้ออกจากที่บำเพ็ญเพียรของตน
และมาพบกันโดยบุญบันดาลที่สระโบกขรณี ท้นทีที่เห็นกันต่าง
รู้สึกมีความคุ้นเคยกัน และชื่นชมยินดีซึ่งกันและกันเป็นพิเศษ
เพราะบุญเก่าที่เคยทำร่วมกันมา และอำนาจแห่งความรักความ
ปรารถนาดี ซึ่งเคยมีต่อกันในสมัยที่เป็นมนุษย์ พระอินทร์ตรัสว่า
“พวกเราทั้งหมดล้วนเป็นพระราชา และได้สมათานอุโบสถ
เหมือนกัน ในพวกเราทั้งสี่นี้ ใครจะมีศีลมากกว่ากัน” พญานาค-
ราชพูดขึ้นก่อนว่า “ศีลของข้าพเจ้ามากกว่า เพราะพญาครุฑ
แม้เป็นศัตรูของข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้ามิได้มีความโกรธตอบ”

พญาครุฑได้ฟังดังนั้น จึงกล่าวขึ้นว่า “พญานาค เป็น
อาหารอันโอชะของข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าแม้เห็นแล้วก็ไม่ยอม
ทำความชั่ว เพราะฉะนั้นศีลของข้าพเจ้าจึงมีมากกว่า” ส่วน
พระอินทร์ก็ไม่ยอมแพ้ ทรงกล่าวว่า “ข้าพเจ้าละทิพยสมบัติใน
เทวโลก ละเบญจกามคุณ เป็นผู้สงบในโลก ฉะนั้นศีลของ
ข้าพเจ้ามีมากกว่า” พระราชาก็ตรัสว่า “วันนี้ ข้าพเจ้าละสิริ-
ราชสมบัติ และหญิงนักฟ้อน ๖๐,๐๐๐ นาง บำเพ็ญธรรม ฉะนั้น
ศีลของข้าพเจ้าจึงมีมากกว่า” ต่างคนต่างก็ว่าศีลของตนเองมี

พระปัญญาปริสุทฺธิ์

๓๐๓

มากกว่า เมื่อตกลงกันไม่ได้ จึงพากันไปหาพระโพธิสัตว์ ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของพระราชา

พระโพธิสัตว์ทูลขึ้นชมว่า “พระดำริสของทุกพระองค์ ล้วนเป็นวาจาสุภาสิต คุณธรรมทั้งสี่ คือ ความไม่ยินดีในเบญจกามคุณ ความไม่โกรธ การไม่ทำความชั่วทั้งปวงและการไม่มีความกังวลใจ ถือเป็นคุณธรรมของผู้สงบในโลก ดังนั้น คีลของพระองค์ทั้งหมดจึงเสมอทัดเทียมกัน” พระราชาทั้งสี่สดับแล้ว ต่างมีพระทัยร่าเริงยินดี ทรงชื่นชมพระโพธิสัตว์ว่า เป็นผู้มปัญญาสูงสุด เป็นผู้รู้จักจริงที่สามารถตัดความสงสัยในใจได้ เหมือนช่างทำงา ตัดงาช้างให้ขาดด้วยเลื่อยอันคมฉะนั้น

จากเรื่องนี้ เราจะเห็นได้ว่า ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต ผู้รู้ ผู้มีปัญญา ต้องดำรงตนเป็นทูตสันติภาพได้ด้วย นอกจากจะมีปฏิภาณที่ยอดเยี่ยมแล้ว ต้องไม่มีอคติความลำเอียง และต้องรู้จักแสวงจุดร่วมสมานจุดต่าง คอยประสานรอยร้าวเหมือนเป็นกาวใจ

นี่เป็นคุณลักษณะหนึ่งของพระบรมโพธิสัตว์ ที่พวกเรา ควรจะศึกษาไว้ เราเป็นนักสร้างบารมี จำเป็นจะต้องใช้ปัญญา ในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น ยิ่งงานของเราใหญ่ขึ้น ปัญหาและอุปสรรคก็มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว การใช้สติ ปัญญา

พระปณิธานวิสุทธิ

๓๐๘

ปฐิภาณ จะช่วยทำให้งานสร้างบารมีของเราสำเร็จลุล่วงไปได้
ด้วยดี ป่อเกิดของปัญญานั้นคือสมาธิ ดังนั้นเราจะต้องหมั่น
เจริญสมาธิภาวนากันทุกๆ วัน

